

๒ ผ้าทอนาหมื่นศรี

จังหวัดตรัง

นาหมื่นศรี เป็นชื่อตำบลหนึ่งในอำเภอนาโยง คือตำบลนาหมื่นศรี ซึ่งมีชื่อเสียงในด้านผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดตรังมาตั้งแต่ครั้งในอดีต การทอผ้าของชาวบ้านนาหมื่นศรีเริ่มทำมาตั้งแต่เมื่อใดไม่มีใครทราบ แต่คนเฒ่าคนแก่ที่อยู่ในพื้นที่สันนิษฐานว่า ชาวบ้านนาหมื่นศรีมีการทอผ้ามาแล้วประมาณสามชั่วอายุคนแทบทุกบ้านจะมีกี่ทอผ้าพื้นบ้านเพื่อทอผ้าไว้ใช้เองในครอบครัว ผ้าทอจึงเรียกขานกันตามชื่อของพื้นที่ว่า **ผ้าทอนาหมื่นศรี** ศิลปะและภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวบ้านนาหมื่นศรี ได้ถูกสืบทอดต่อกันมารุ่นแล้วรุ่นเล่ามานานนับร้อยปีจวบจนปัจจุบัน ผ้าทอนาหมื่นศรีเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองที่ขึ้นชื่อของจังหวัดตรังที่เลื่องลือและดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวจังหวัดตรัง ส่วนใหญ่จะต้องแวะเลือกซื้อ เลือกชมผลิตภัณฑ์ผ้าทอนาหมื่นศรีกันแทบทั้งนั้น

ความสำคัญทางวัฒนธรรมพื้นถิ่น

ผ้าทอนาหมื่นศรี เป็นผ้าที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านนาหมื่นศรี มานานกว่า ๒๐๐ ปี การทอผ้าของชาวบ้านนาหมื่นศรี นอกจากใช้นุ่งห่มในชีวิตประจำวันแล้วยังใช้ผ้าในการเป็นสื่อที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์ต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและความศรัทธาไว้ในผืนผ้าอีกด้วยดังตัวอย่างจากข้อมูลที่มีการถ่ายทอดบอกต่อกันว่า การทอผ้าของชาวบ้านนาหมื่นศรีแบบดั้งเดิมในอดีตที่แสดงถึงความผูกพันของชาวบ้านด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและความศรัทธา เช่น

ผ้าที่ใช้ในพิธีกรรม เป็นผ้าที่ทอขึ้นด้วยความสัมพันธ์กับประเพณี คติความเชื่อทางวัฒนธรรม เช่น ผ้าที่ใช้สำหรับการหมั้นมาสำหรับพิธีบวช ชาวบ้านนาหมื่นศรีมีความเชื่อในโลกแห่งสวรรค์ผ่านการทอผ้า ผู้เป็นแม่จะเตรียมทอไว้อย่างสุดฝีมือเพื่อแต่งตัวให้ลูกชายเมื่อเข้าสู่วัยบวชเรียน ด้วยมีความรู้สึกเสมือนว่าจะได้เกาะชายผ้าเหลืองไปสู่สวรรค์ หรือผาดวยพระซึ่งเป็นผ้าที่ใช้ในพิธีกรรมงานบุญทั่วไปของชาวนาหมื่นศรีซึ่ง อาจทอเป็นผ้าเช็ดหน้าหรือทอเป็นอาสนะ มักทอเป็นลายตัวหนังสือตามความเชื่อว่าจะขอความที่ถูกต้อง บันทึกนั้นจะเป็นเสมือน การส่งสารบอกโลกเบื้องหน้าให้รับรู้ถึงการประกอบกรรมดีของผู้ทอที่มาร่วมงานบุญ

ผ้าเป็ยง หรือผ้าสไบ หรือผ้าพาดเป็นผ้าคล้องไหล่ใช้ได้ทั้งหญิงและชาย หรือเป็นผ้าที่ใช้ในพิธีกรรมแต่งงาน เป็นผ้าที่ฝ่ายเจ้าสาวจะต้องเตรียมไว้ให้ฝ่ายเจ้าบ่าวคล้องไหล่ในพิธีมงคลสมรส

ผ้าพานช่าง เป็นผ้าที่มีความสำคัญต่อพิธีกรรมงานศพของชาวนาหมื่นศรี เป็นดั่งผ้าศักดิ์สิทธิ์ เป็นผ้าที่ทอไว้ใช้ประกอบในพิธีศพโดยใช้ในการวางบนพานและพาดขึ้นไปบนโลงศพก่อนเผา ด้วยมีความเชื่อว่าผ้าจะเป็นบันไดก้าวไปสู่โลกเบื้องหน้า ลวดลายที่ทอบนผืนผ้าส่วนใหญ่ จึงทอเป็นตัวอักษร เช่น ทอเป็นคำโคลงกลอนคติสอนใจ หรือประวัติคุณงามความดีของผู้ตาย เมื่อเผาศพแล้วจะตัดแบ่งผ้าออกเป็นชิ้นๆ นำไปถวายพระเพื่อใช้เป็นผ้าเช็ดปากเช็ดมือตามแต่จะใช้ หรือแจกลูกหลานเพื่อเก็บไว้

เอกลักษณ์ผ้าทอนาหมื่นศรี

ผ้าทอนาหมื่นศรี เป็นผ้าทอมือที่อยู่คู่กันมากับชีวิตคนชาวนาหมื่นศรีที่เป็นเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดตรัง เอกลักษณ์ผ้าทอนาหมื่นศรี เกิดจากการทอด้วยวิธียกดอกลักษณะลวดลาย มีทั้งลวดลายโบราณแบบดั้งเดิมที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง แบบศิลปะท้องถิ่นที่มีการสืบทอดต่อกันมา ลวดลายของผ้าส่วนหนึ่งอาจมีการรับเอาแบบอย่างมาจากเกาะยอ จังหวัดสงขลา จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผ้าทอนาหมื่นศรีในปัจจุบัน มีความคล้ายคลึงกับผ้าเกาะยอค่อนข้างมาก เช่น ผ้าลายลูกแก้ว ลายดอกพิกุล ลายราชวัตร ลายตาหมากรุก เป็นต้น ในปัจจุบันผ้าทอนาหมื่นศรีมีการพัฒนาสร้างสรรค์ ผสมผสานลวดลายและสีสันทันทีหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมของผู้ซื้อ ปัจจุบันผ้าทอนาหมื่นศรีจึงสามารถนำมาใช้เป็นผ้าสำหรับตัดเป็นเสื้อผ้าได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ให้ผู้สนใจเลือกซื้อได้ตามความต้องการ ผ้าทอนาหมื่นศรีจึงยังคงเป็นงานผ้าทอพื้นถิ่นที่สามารถสร้างอาชีพ และรายได้ให้กับชาวนาหมื่นศรีได้ในปัจจุบัน

